

Bon Bini

Jaargang 2 - Nr. 1
Zomer 2019

Bonaire

Nederlands zonnigste gemeente

**Bestuurscollege
voortvarend uit
de startblokken**

- Aangenaam kennis te maken
- Vol werkbezoek aan Europees Nederland
- Polderen in de tropen
- Koraal gebaat bij akkoord met IenW
- Overzeese uitwisseling

Voormalig VNO-NCW-topman Jan-Willem van den Braak: „De Centraal Dialoog kan veel voor Bonaire betekenen.“

Polderen in de tropen

Waar het Hollandse poldermodel haarscheurtjes begon te vertonen, beleeft de Bonairiaanse variant juist zijn opkomst. Begin dit jaar ging de Centraal Dialoog Bonaire officieel van start met Jan-Willem van den Braak (66) - voormalig lid van de Sociaal Economische Raad (SER) en oud-directeur van werkgeversorganisatie VNO-NCW – als onafhankelijk vicevoorzitter. Voor hem kent het polderen weinig geheimen, lange jaren was hij eerste onderhandelaar van de werkgevers in de Stichting van de Arbeid (werkgevers-vakbonden) en in het tripartite overleg met de regering.

„Vanaf 2006 was ik directeur van het VNO-NCW-kantoor in Brussel voor de lobby in de EU.

Na drie jaar zou ik naar Nederland terugkeren. Juist op dat moment vroeg de werkgevers-

organisatie ATIA op Aruba aan VNO-NCW een interim-directeur voor ze te zoeken. Ik was een keer - in 2005 - met vakantie op Curaçao geweest; je wil tenslotte toch minstens een keer in het Caribisch deel van het Koninkrijk zijn geweest. De tropische sfeer sprak mij erg aan. Dus toen de algemeen directeur mij vroeg leek het me wel wat om tijdelijk op Aruba aan de slag te gaan,.”

Pensioen

„In een half jaar was de reorganisatie van ATIA op hoofdpunten voltooid. Als interimmer moet je nooit langer blijven dan nodig is. Op het punt van teruggaan kreeg ik van minister-president Eman de vraag of ik hem wilde helpen bij het opzetten van een sociale dialoog. Een geweldig leuke job waarbij ik meteen kon zien hoe ATIA haar rol zou oppakken. Alles bij elkaar ben ik bijna een jaar op Aruba gebleven. In 2015 ben ik nog een keertje teruggeweest om de viering van het eerste lustrum van de Sociale Dialoog bij te wonen.“

Een jaar eerder was Van den Braak met pensioen gegaan en werkte hij aan een boek: 'Spion tegen Churchill' over een onbekende Nederlandse oorlogsspion voor de Duitsers in Engeland. „Daar zat veel uitzoekwerk aan vast. Er was zowaar een uitgever die het een interessant verhaal vond en het in 2017 uitgaf. Inmiddels was ik voorzitter geworden van de Stichting SBI; dat staat voor Samenwerking, Bezinning en Inspiratie. Op ons eigen landgoed Zonheuvel in Doorn worden onder meer medezeggenschapstrainingen gegeven.“

Verrassing

In 2016 kreeg de stichting een groep van werkgevers, vakbonden en de lokale overheid uit Bonaire op bezoek. „Ze hadden in 2013 op initiatief van toenmalig staatssecretaris Klijnsma afspraken gemaakt over een gestructureerd overleg onder de noemer Centraal Dialoog, maar dat is nooit goed van de grond gekomen. In 2016 besloot men een nieuwe poging te doen en daarvoor zijn licht op te steken in Nederland. Ik heb toen op verzoek van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een praatje gehouden over hoe het sociaal-

economisch overleg in Nederland werkt.“

Datzelfde ministerie benaderde hem vorig jaar juni: de studiereis had blijkbaar niet geholpen. Of Van den Braak het met al zijn ervaring in het polderen nog eens wilde proberen.

„Voor mij kwam dat als een verrassing. Ik kende Bonaire alleen maar van een weekend dat ik er had doorgebracht in de periode dat ik op Aruba zat.“ Juist door de klus die hij daar klaarde vond SZW hem de aangewezen man om de Centraal Dialoog op Bonaire te revitaliseren. De kortstondige kennismaking die hij in 2010 met het eiland had gemaakt had een prettige indruk - „Het is een mooi eiland met veel mogelijkheden, authentiek en met vriendelijke mensen“ - bij hem achtergelaten.

Buitenstaander

„De gedachte was dat het een buitenstaander misschien wel zou lukken het overleg vlot te trekken. Officieel heette de functie onafhankelijk procesbegeleider. Ik heb gezegd dat ik het wel wilde doen, maar alleen als alle partijen met mijn komst zouden instemmen. In augustus 2018 heb ik samen met Johan Breure van SZW met alle betrokkenen gesproken. Ik heb tegen iedereen gezegd: als je niks ziet in georganiseerd overleg met

de andere partijen moet je dat eerlijk zeggen. Maar als je er wel iets in ziet wil ik graag weten waarom het volgens jou niet loopt.“

Zonder uitzondering erkenden alle gesprekspartners het belang van een goed functionerende Centraal Dialoog. „Men stak ook de hand in eigen boezem dat er niks van terecht was gekomen. Na dat rondje was het mij duidelijk dat de oprechte wil er was om er alsnog iets van te maken. Ik heb toen een rapport gemaakt met daarin een analyse, conclusies en aanbevelingen.“

Protocol

Het viel Van den Braak meteen op dat er weinig was vastgelegd. „Ik merkte dat iedereen daardoor een andere kijk had op wat de Centraal Dialoog moest zijn. Die vervangt niet de regering en het is ook geen advieslichaam, het is echt een lokaal overlegorgaan dat naar consensus streeft en draagvlak kan bieden aan besluiten die uiteindelijk het eilandbestuur of de Rijksoverheid neemt. Als bestuurders verstandig zijn luisteren ze uiteraard goed naar wat de Centraal Dialoog van iets vindt. Daarin hebben overigens ook twee gedeputeerden zitting. Mijn conclusie was: het is de moeite waard een herstart te

Middeleeuwen

Polderen kan gezien worden als de tegenhanger van polariseren. De term 'poldermodel' is in 1982 geïntroduceerd toen de werkgeversorganisaties, vakbonden en de overheid een akkoord over loonmatiging en werk sloten. In plaats van de messen te slijpen gingen ze op zoek naar een compromis waarbij iedereen evenveel water in de wijn deed. Het consensusmodel bestaat echter al langer. In de middeleeuwen moesten boeren, edelen, stedelingen en overige burgers dijken bouwen om droge voeten te houden. Dit was alleen mogelijk door, ongeacht afkomst of stand, samen te werken.

maken, maar doe het niet *in the blind*. Leg een stevig fundament, maak een reglement en schrijf een protocol dat door alle deelnemers wordt ondertekend. En maak ook duidelijk dat iedereen weliswaar een achterban vertegenwoordigt, maar dat het doel van de Centraal Dialoog is met elkaar voor een beter en sterker Bonaire en zijn burgers te zorgen.”

Rondetafel

Op 15 november moest een rondetafelconferentie duidelijkheid verschaffen of het overleg een kansrijke toekomst heeft. „Iedereen was er en er is getekend. Er was volledige consensus dat de gezaghebber voorzitter moet zijn. In Nederland wordt het voorjaars- en najaarsoverleg door de premier voorgezeten. Dat geeft status en continuïteit. Maar zo'n voorzitterschap is iets wat je er niet zo maar even bij doet en de gezaghebber is bovendien ook deel van het bestuur. Daarom is mede naar voorbeeld van het Platform Nationale Dialoog in Curaçao besloten tevens een vicevoorzitter aan te

stellen die contact houdt met alle partijen, de agenda opstelt en de vergaderingen voorziet.”

De deelnemers hebben Van den Braak gevraagd die rol voorlopig op zich te nemen. „Mijn werk is af als het eenmaal goed loopt. In de tussentijd kan in alle rust worden gezocht naar een kandidaat die het van mij kan overnemen. Daar zijn we al mee bezig.”

Laatste kans

Bang dat het na zijn vertrek weer versloft is hij niet. „Als het nu weer niet goed gaat, wanneer dan ooit wel? Aan alle kanten is er veel goede wil. Het is belangrijk genoeg om het dit keer wel te laten slagen. We hebben inmiddels zes vergaderingen achter de rug in goede en zakelijke sfeer, met ook al enkele concrete verklaringen, onder meer over de premieverlaging voor werkgevers en de invulling van de Dia di Rincon. Begin juli is een gemeenschappelijk reactie op de belangrijke nota van de staatssecretaris van SZW vastgesteld over het ijkpunt voor de bestaanszeker-

heid. Dat valt mij ook op: alle partijen vinden een beter bestaan voor inwoners met een laag inkomen van heel groot belang. En iedereen ziet ook in dat daarvoor de hoge vaste lasten van burgers en bedrijven omlaag moeten.”

„Het overlegmodel heeft Nederland veel goeds gebracht. Dat kan het ook voor Bonaire betekenen, zeker in de huidige situatie met het Bestuursakkoord, het nieuwe coalitieakkoord en het komende Bestuursprogramma waaruit allerlei zaken voortkomen die een breed draagvlak vereisen; op het gebied van het sociaal minimum, de ouderdomsregelingen, het arbeidsrecht, de arbeidsmarkt enz. Het worden belangrijke jaren. In de Centraal Dialoog gaan we in het najaar proberen met een soort 'Breed Akkoord 2020-2023' daar ook aan bij te dragen. Zo komen we hopelijk met elkaar tot een consistent en meerjarig beleid, ten voordele van alle burgers en bedrijven op dit prachtige eiland.”

I: www.centraaldialoogbonaire.com

Van den Braak in zijn rol als vicevoorzitter tijdens de Centraal Dialoog.